

3. Надточій С. І. Коефіцієнтний аналіз грошових потоків підприємства в аспекті управління ними/ Надточій С. І. // Формування ринкових відносин в Україні. - 2006. - №7.

4. Бланк И. А. Управління фінансовою спеціалізацією підприємства/ Бланк И. А. - К.: Эльга. Ника-Центр, 2003. - 468с.

5. Ясишена В.В. Теоретичні аспекти аналізу грошових потоків підприємств/ Ясишена В.В. // Економічний простір. 2008. - Випуск 16.

ЦІБЕРЕ ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСІЙОВИЧ,
магістр зі спеціальності «Облік і оподаткування»,
Науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри обліку
і оподаткування та маркетингу **Ліба Н.С.**,
Мукачівського державного університету

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Туризм є однією з найбільших і динамічних сфер економіки, високі темпи розвитку якого та збільшення обсягів валютних надходжень активно впливають на різні сектори національної економіки, що сприяє формуванню власної туристичної індустрії. Вона являє собою сукупність різних суб'єктів туристичної діяльності (готелі, туристичні комплекси, кемпінги, мотелі, пансіонати, підприємства харчування, транспорту, заклади культури, спорту тощо), які забезпечують прийом, обслуговування та перевезення туристів. В сучасних умовах розвитку національної економіки України однією з головних передумов ефективності індустрії туризму є розробка концепції обліку діяльності підприємств туристичної сфери, яка б відповідала національним інтересам держави. Державне регулювання бухгалтерського обліку та звітності підприємств всіх сфер діяльності в Україні здійснюється з метою встановлення єдиних правил ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, яка є обов'язковою для всіх суб'єктів господарювання, створених відповідно до чинного законодавства, незалежно від організаційно-правових форм та форм власності.

Питанням дослідження діяльності туристичних підприємств та здійснення ними організації бухгалтерського обліку, зокрема, присвячені роботи таких науковців як: Р.І. Балашова, Ж.А. Богданова, О.С. Височан, О.М. Гончаренко, Т.В. Данканич, Т.С. Осадча, І.В. Саух та ін.

Останніми роками питанням туризму приділяється значна увага, що пов'язано із зростанням значення туристичної сфери для соціально-економічного розвитку країни та добробуту населення. Туризм має політичне, виховне, культурне, суспільне, біологічне, економічне, екологічне та гуманітарне значення для людини та суспільства. Як і будь-яка галузь економіки, туристична сфера має специфічний понятійний апарат. На рис. 1. наведено основні поняття, які використовуються у сфері туристичної діяльності [1].

Рис. 1. Категорійно-понятійний апарат в туристичній діяльності [1]

Організація бухгалтерського обліку на підприємствах, в установах та організаціях – це система методів, способів, заходів, які забезпечують оптимальне функціонування та розвиток відповідно до мети бухгалтерського обліку.

На організацію обліку туристичної діяльності в першу чергу впливає вид діяльності суб'єкта туристичної індустрії. Відповідно до Закону України «Про туризм» до суб'єктів, які здійснюють та/або забезпечують туристичну діяльність належать: – туристичні оператори (туроператори) – юридичні особи, створені згідно із законодавством України, для яких виключною діяльністю є організація та забезпечення створення туристичного продукту, реалізація та надання туристичних послуг, а також посередницька діяльність із надання характерних та супутніх послуг, і які в установленому порядку отримали ліцензію на туроператорську діяльність. Крім організації туру, туроператор забезпечує його реалізацію шляхом розміщення реклами, продажу путівки (ваучера), а також

здійснення самої подорожі та організації обслуговування туристів на маршруті. Фірма-туроператор найчастіше є оптовим продавцем, який реалізує свій продукт посередникам – продавцям, тобто турагентам.

Водночас туроператор може продавати путівки й самостійно безпосередньо споживачам туристичного продукту, тобто туристам. – туристичні агенти (турагенти) – юридичні особи, створені згідно із законодавством України, а також фізичні особи – суб'єктів підприємницької діяльності, які здійснюють посередницьку діяльність з реалізації туристичного продукту туроператорів та туристичних послуг інших суб'єктів туристичної діяльності, а також посередницьку діяльність щодо реалізації характерних та супутніх послуг. Фірма-турагент продає за певну винагороду тури фірми-туроператора на підставі укладеного між ними договору – агентської угоди.

Турагент забезпечує рекламу турів, їх продаж і доставку клієнтів до місця початку подорожі, здійснює контроль якості обслуговування, збирає зауваження та побажання клієнтів. – інші суб'єкти підприємницької діяльності, що надають послуги з тимчасового розміщення (проживання), харчування, екскурсійних, розважальних та інших туристичних послуг; – гіді-перекладачі, екскурсоводи, спортивні інструктори, провідники та інші фахівці туристичного супроводу – фізичні особи, які проводять діяльність, пов'язану з туристичним супроводом, і які в установленому порядку отримали дозвіл на право здійснення туристичного супроводу, крім осіб, які працюють на відповідних посадах підприємств, установ, організацій, яким належать, чи які обслуговують об'єкти відвідування; – фізичні особи, які не є суб'єктами підприємницької діяльності та надають послуги з тимчасового розміщення (проживання), харчування тощо [2].

Організація бухгалтерського обліку в туризмі значною мірою обумовлена особливостями цієї сфери економіки, серед яких найбільш значущими є такі:

- 1) висока соціальна значущість, що зумовлює контроль з боку держави та державне регулювання;
- 2) одночасність та місцевий характер виробництва і споживання послуг, а отже – відсутність запасів готової продукції;

- 3) специфічна структура основних засобів та витрат;
- 4) специфічність взаємовідносин та розрахунків із споживачами послуг.

Під час організації бухгалтерського обліку туристичної діяльності слід враховувати: – вид діяльності суб'єкта господарювання: фірма-туроператор чи фірма-турагент; – показником ефективності діяльності суб'єктів туристичної індустрії є кількість туристів, яким надано послуги; – процес виробництва послуги співпадає з моментом її споживання; – зміна якості туристичного продукту потребує чіткої організації обліку розрахунків за претензіями споживачів до якості послуг [3].

Список використаної літератури:

1. Богданова Ж.А. Бухгалтерський облік і контроль туристичної діяльності : автореф. дис. ... к.е.н. : 08.00.09 / Ж.А. Богданова ; Житомир. держ. технол. ун-т. – Житомир, 2011. – 20 с.
2. Закон України «Про туризм» Закон від 15.09.1995 № 324/95-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки..](#)
3. Момонт Т.В. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ПІДПРИЄМСТВАМИ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ /Т.В. Момонт [Електронний ресурс]. – Режим доступу :[://file:///C:/Documents%20and%20Settings/kvn/%D0%9C%D0%BE%D0%B8%20%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%8B/Downloads/36510-80041-1-PB.pdf](file:///C:/Documents%20and%20Settings/kvn/%D0%9C%D0%BE%D0%B8%20%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%8B/Downloads/36510-80041-1-PB.pdf)

ШУЛЕВКА ОКСАНА ЮРІЇВНА,
магістр зі спеціальності «Облік і оподаткування»,
Науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри обліку
і оподаткування та маркетингу **Ліба Н.С.,**
Мукачівського державного університету

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ НА МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Багатоаспектний характер надаваних суб'єктами малого бізнесу послуг веде до необхідності комплексного підходу до проблем формування відповідних

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>